

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІАГНОСТИКИ
ХЛАМІДІОЗУ В РІЗНИХ ВИДІВ ТВАРИН
У МЕЖАХ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Осіпова А.Г.¹

Харківська державна зооветеринарна академія

Наведено епізоотичний аналіз особливостей прояву хламідіозу в межах Херсонської області на підставі досліджень, виконаних в умовах державної обласної лабораторії ветеринарної медицини. Здійснено аналіз результатів діагностики хламідіозу в різних видів тварин.

Хламідіози – захворювання, які швидко поширюються в умовах інтенсивного тваринництва та відрізняються стійкою тенденцією до зростання у ряді економічно розвинених країн. Аналіз літературних даних свідчить про те, що поширенню хламідійної інфекції сприяє міжвидова передача збудника [5]. Нині досліджено та описано велику кількість різних видів хребетних тварин та комах, які є природними резервуарами та факторами передачі хвороби [1,2].

Хламідіози – група інфекційних захворювань ссавців (включаючи людину) і птахів, які викликаються антигенноспорідненими, тинкторіально та морфологічно подібними грамнегативними бактеріями – хламідіями та хламідофілами.

Хламідії та хламідофіли вражають майже всі органи і тканини макроорганізму. Захворювання може мати гострий, підгострий, а найчастіше хронічний та латентний перебіг.

Відомо, що хламідії та хламідофіли спричиняють у свиней, великої рогатої худоби, овець та кіз ензоотичні аборти, мертвонародження і народження нежиттєздатного молодняку, орхіти, баланопостити та імпотенцію у самців. Досить часто вони є етіологічним чинником пневмоній, енцефаломієлітів, поліартритів, ентеритів, кон'юнктивитів й інших патологій. При цьому захворюваність може охоплювати, як правило, від 7 до 15, а іноді і до 80 % тварин [1-4].

Через недоохранення молодняку та його високу летальність у перші дні життя, а також втрату репродуктивної здатності маточного поголів'я тварин, хламідіоз завдає значних економічних збитків практично всім галузям тваринництва. Отже, це актуальна проблема для ветеринарної медицини всіх країн світу з розвинутим тваринництвом і для України зокрема. Крім того, оскільки хламідіоз тварин є антропоозоонозом, всебічне вивчення цього захворювання визнано Всесвітньою організацією охорони здоров'я одним із головних сучасних напрямків [5,6].

Основними пріорітетами ветеринарної науки щодо хламідіозу є вивчення його епізоотології, патогенезу й етіології та розробка нових надійних методів лабораторної діагностики та ефективних заходів лікування і профілактики.

¹ Науковий керівник — док. вет. наук, проф. ХДЗВА Ничик С.А.

Метою нашої роботи було вивчення епізоотичної ситуації щодо хламідіозу тварин у Херсонській області.

Матеріали і методи дослідження. Робота виконувалась на кафедрі ветеринарної мікробіології, вірусології та імунології ХДЗВА, а вивчення і аналіз епізоотичної ситуації, профілактичних заходів і засобів боротьби із хламідіозом сільськогосподарських тварин проводились за даними ветеринарної звітності державних установ ветеринарної медицини Херсонської області за останні 10 років.

Об'єктом дослідження були статистичні матеріали обліку та звітності закладів ветеринарної медицини Херсонської області.

У роботі були використані епізоотологічні методи досліджень: порівняльно-історичні, порівняльно-географічні, методи епізоотологічного дослідження, а також методи лабораторної діагностики з використанням мікроскопічного, вірусологічного та імунологічного досліджень.

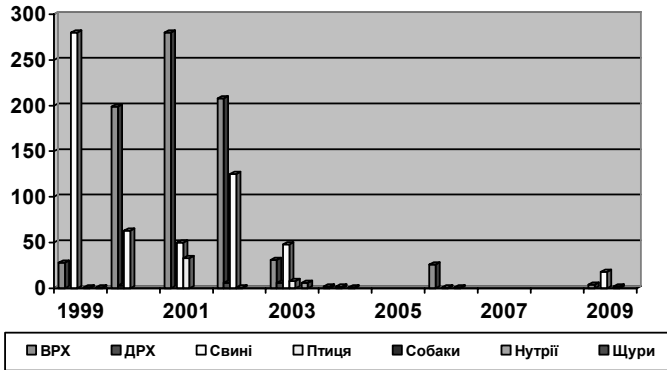
Результати досліджень. Херсонська область є зоною зі складною епізоотичною ситуацією з інфекційних захворювань. Вірусологічні захворювання і хвороби, викликані внутрішньоклітинними паразитами, досить часто рееструються у тварин, як самотійно, так і в асоціації з бактеріальними інфекціями. Для вивчення епізоотологічних особливостей інфекції використовувались дані про випадки виникнення хламідіозу тварин в Херсонській області за останні 10 років – з 1999 по 2009 роки (таб. 1).

Таблиця 1 — Результати серологічних досліджень тварин на хламідіоз у Херсонській області періодом з 1999 по 2009 роки.

<i>Рік</i>	<i>Вид тварин</i>							
	<i>ВРХ</i>	<i>ДРХ</i>	<i>Свині</i>	<i>Птиця</i>	<i>Собаки</i>	<i>Нутрії</i>	<i>Щури</i>	<i>Всього</i>
1999	28	-	280	-	1	-	1	310
2000	199	3	63	-	-	-	-	265
2001	262	-	50	33	-	-	-	345
2002	208	6	125	1	-	-	-	340
2003	31	6	48	8	-	6	-	99
2004	2	-	2	-	1	-	-	5
2005	-	-	-	-	-	-	-	0
2006	26	-	1	-	1	-	-	28
2007	-	-	-	-	-	-	-	0
2008	-	-	-	-	-	-	-	0
2009	4	-	18	-	2	-	-	24
Всього	859	15	587	42	5	6	1	1515
%	56,6	0,99	38,7	2,77	0,33	0,39	0,06	100

Аналізуючи дані таблиці 1, можна зробити висновок, що ступінь ураженості збудником хламідіозу різних видів тварин на території Херсонської області такий: найвищий показник позитивних результатів був у ВРХ –

56,6 %; 38,7% — свиней; 2,77 % — птиці; 0,99 % — дрібної рогатої худоби; 0,39 % — нутрій; 0,33 % — собак і 0,06 % — щурів.

Діаграма 1 – Динаміка поширення хламідіозу серед різних видів тварин у межах Херсонської області

У ході досліджень встановлено, що ступінь інфікування тварин значно коливається в залежності від року та виду тварин, і, як видно з діаграми 1, найбільш часто кількість серопозитивних тварин виділялась у 2001 році – 22,7 %, дещо менше у 2002 – 22,4; у 1999 – 20,4; і у 2000 – 17,5; а найменше у 2004 році – 0,33 % (2003 – 6,5; 2006 – 1,9; 2009 – 1,6). У 2005, 2007 і у 2008 роках серопозитивних тварин на хламідіоз не було виявлено.

Отже, хламідійна інфекція має свої особливості практично у кожного виду продуктивних і непродуктивних тварин. Так, наприклад, хламідії вражають велику рогату худобу незалежно від статі, породи та віку. Захворювання виникає спорадично у всі пори року, але найчастіше влітку і восени. Тривалість ензоотії не однакова і залежить від форм ведення господарства [3]

Діагноз на хламідіоз ставиться комплексно з урахуванням клініко-епізоотологічних даних, патологоанатомічних змін, серологічного дослідження, хламідіевиділення і мікроскопії мазків-відбитків з уражених органів і тканин.

Для проведення серологічного дослідження використовуються парні проби сироваток крові. Антитіла виявляли за допомогою РЗК.

Особливістю хламідійної інфекції, яка значно ускладнює епізоотологічний нагляд за нею, є часто хронічне, зі стертою клінічною картиною, або латентне її протікання. Як наслідок, в системі проведення ветеринарно-санітарних заходів з своєчасної профілактики, а також специфічному лікуванню хламідіозів тварин і людей важливе значення має раннє і достовірне виявлення збудника при різних формах захворювання. Із цією метою протягом останніх років був розроблений ряд лабораторних методів діагностики хламідіозів.

Висновки. 1. Усього за 1999 – 2009 роки було зареєстровано 1515 випадків захворювання на хламідіоз тварин за результатами серологічних досліджень.

2. Особливістю епізоотичної ситуації в стаціонарно неблагополучних щодо хламідіозу господарствах є наявність у стаді відносно невеликої кількості хворих тварин різного віку із різними клініко-морфологічними проявами хвороби.

3. Ступінь захворюваності різних видів тварин різний: ВРХ — 56,6 %; 38,7 % — свині; 2,77 % — птиця; 0,99 % — дрібна рогата худоба; 0,39% — нутрії; 0,33 % — собаки; і 0,06 % — шури.

Список літератури

1. Борнічук, В.А., Любецький, В.І., Хламідіоз тварин // Ветеринарна медицина України. — 2003. — Вип. №5. — С. 13-15. 2. Караваев, Ю.Д., Калугина, И.А., Дьяконов, Л.П. и др. Диагностика, профилактика и меры борьбы с хламидиозами животных // Ветеринария. — 1999. -Вип. №2. — С. 26-23. 3. Обухов, И.Л. Хламидиозные инфекции животных и птиц // Ветеринария. — 1996. — Вип. №10. — С. 19-25. 4. Хазапова, Н.З. Хламидиозы сельскохозяйственных животных / Н.З. Хазапова, Х.З. Гафаров, Р.А. Шафикова и др. — М.: Колос, 1984. — 223 с. 5. Гранитов, В.М. Хламидиозы. — М.: Медицинская книга, 2000. — 197 с. 6. Лобзин, Ю.В., Ляшенко, Ю.И., Позняк, А.Л. Хламидиозные инфекции. — СПб: ФОЛИ-АНТ, 2003. — 400с.

COMPARATIVE ANALYSIS OF RESULTS OF CHLAMYDIOSIS DIAGNOSTICS OF DIFFERENT KIND OF ANIMALS IN THE KHERSON REGION

Osipova A.G.

Kharkiv State Zooveterinary Academy

Epizootic analysis of features of clamidiosis onset in the Kherson Region on the basis of researches, conducted in conditions of State Laboratory of Veterinary Medicine is presented. Analysis of results of clamidiosis diagnostics of different kind of animals is carried out.

УДК 637.1:658.562.4

ОБҐРУНТУВАННЯ МОЖЛИВОСТІ ТА ДОЦІЛЬНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ СИСТЕМИ НАССР ПРИ ВИРОБНИЦТВІ МОЛОКА НА МОЛОЧНИХ ФЕРМАХ

Остапюк М.П.

Державний Комітет ветеринарної медицини України

Вивчені основні небезпечні чинники, що повинні бути базовими при розробленні системи НАССР на молочних фермах. Вивчено мікробіологічні показники об'єктів, що впливають на рівень мікробного обмінення сирого молока корів. Встановлена прямо пропорційна залежність між санітарними показниками молока і рівнем санітарії на фермі. Визначені критичні точки керування процесами санітарії та гігієни на молочній фермі.

Актуальність дослідження полягає в тому, що в країнах ЄЕС і СОТ питання забезпечення якості та безпечності молочної продукції вирішуються шляхом впровадження на молочних фермах та на переробних підприємствах різних систем забезпечення безпечності, які характеризуються системним підходом. Особливістю цього системного підходу є те,